

Pyörämatkailukeskus pyöräilytiedon paimeneksi

”Pyörämatkailukeskuksen työn pitäisi näkyä jokaiselle pyöräilijälle, oli sitten retki-, maasto- tai maantiepyöräilijä. Pää tavoitteena on tehdä pyörällä liikumisesta helpompaa ja houkuttelevampaa. Sitä kautta myös alan bisnes kasvaa.”

Jotta Suomen pyörämatkailu ja pyöräily sen kaikissa muodoissa saataisiin näkyviin sekä kansallisesti että kansainvälisesti, Pyöräliitto ja Pyöräilykuntien verkosto perustivat kesällä 2020 Pyörämatkailukeskuksen. Nyt istumme keskuksen toimistossa, Jounin Kaupan yläkerrassa.

– Kaikki me keskuksen nimen alla työskentelevät olemme enemmän tai vähemmän Ylläksellä. Minä ja Arctic Bikepacking Trail projektipäällikkö **Taneli Roininen** asumme Äkäslompolossa, keskuksen asiantuntijalla **Henna Palosaarella** on kiintokohde Ylläsjärvellä, keskuksen koordinaattori **Heli Laukkanen** kertoo.

Eikä toimiston sijainti ole lainkaan huono.

– Ylläs on hyvä esimerkki siitä, miten pyöräilyn potentiaalia on saatu hyödynnettyä matkailussa, Laukkasta vastapäätä istuva Pyöräliiton toiminnanjohtaja **Matti Koistinen** toteaa.

Pyörämatkailukeskuksen toimisto on pieni, mutta asiat suuria.

– Pitäisi nähdä myös niiden lajien merkitys, jotka eivät ole olympiamenestyslajeja, kuten hiihto. Pyörämatkailun arvoa ei ole Suomessa nähty niin selkeästi, kuin mitä esimerkiksi Virossa, joka on todella suosittu pyörämatkailumaa, Koistinen sanoo.

Tiedot yhden oven taakse

Pyörämatkailu on Suomessa vahvassa kasvussa ja kasvun ennustetaan jatkuvan.

– Viime vuosina on käynnistynyt satoja pyörämatkailuhankkeita ja ainostaan kehittämishankkeisiin on laitettu kehittämisrahaa yli 9 miljoonaa. Infrahankkeet tulevat vielä siihen päälle, Laukkanen antaa esimerkkejä.

Ongelmana vain tuppaa olemaan hankkeissa syntyvän tiedon ja materiaalin pirstaleisuus.

– Tällä hetkellä pitää löytää ensin kohde ja sitten selvittää, onko kohteessa pyöräilyä.

Pyörämatkailukeskuksen tavoitteena onkin paimentaa tiedot yhden aidan sisälle, jotta Suomen pyörämatkailutarjonnasta kiinnostunut voi lähteä vaivatta etsimään itselleen sopivaa kohdetta esimerkiksi pyöräilylajin tai reittien kautta. Sitä varten on perustettu uusi verkkosivusto bikeland.fi.

– Pyörämatkailukeskuksen työn pitäisi näkyä jokaiselle pyöräilijälle, oli sitten retki-, maasto- tai maantiepyöräilijä. Pää tavoitteena on tehdä pyörällä liikumisesta helpompaa ja houkuttelevampaa. Sitä kautta myös alan bisnes kasvaa, Koistinen sanoo.

Haasteena hajanainen maanomistus

Yksin Pyörämatkailukeskus ei voi toimia. Yhteistyön tarvitsee olla jouhevaa sekä Metsähallituksen ja kuntien suuntaan että alueellisiin yhdistyksiin ja yrityksiin.

– Me pelaamme aika isolla kentällä ja se tekee tästä haastavaa. Käytännössähän koko tieverkosto moottoritteitä lukuun ottamatta voi olla osa pyörä-

matkailua, mutta mitkä miljoonista poluista ovat sellaisia, että niitä kannattaa lähteä pyöräilemään, ja miten saadaan sopivat reitit näkyviin kokonaisuutena? Koistinen kysyy.

– Myös päällekkäistä työtä tehdään paljon, lähtien pienistä, mutta tärkeistä asioista, kuten viitoituksista ja maastopyöräilyn etiketeistä. Helpottaisi kaikkien toimijoiden työtä, kun ei tarvitsisi joka kerta keksiä pyörää uudestaan, Laukkanen toteaa.

Omavaltaisesti reittejä ei voi kartalle lätkiä. Suomessa on paljon yksityisiä maita, jolloin reitteihin tarvitaan maanomistajien lupa. Lupaviidakko on jo yksinään suuri työmaa.

– Meillä Ylläksellä on hyvä tilanne, kun täällä on Metsähallituksen reitistöä, jota voidaan käyttää. Naapurissa Levillä ei ole yhtä paljon reittejä, jota voi markkinoida asiakkaille, sama Rukalla, Laukkanen toteaa.

– Yhtä reittiä varten saatetaan joutua selvittämään satojen maanomistajien luvutukset ja kun yksi sanoo ei, reitti menee uusiksi. Ely ja kunnat ovat siinä mielessä helpompia yhteistyökumppaneita, mutta pitkän reitin varrella voi olla kuntiakin jo kymmenen, Koistinen jatkaa.

Pyöräily-ystävällisyyttä yrityksiin

Yhteistyön rakentaminen ei liity vain reitteihin, joita poljetaan lihasvoimin. Toimivassa ja asiakaita houkuttelevassa pyörämatkailumaassa pitää huomioida koko ketju palveluineen, myös siirtymät esimerkiksi junalla.

– Matkahuollon ja VR:n kanssa on tehty paljon yhteistyötä. VR:n uudet kahdeksanpaikkaiset pyöräankuljetusvaunut ovat testissä Kemijärven junissa. Toivottavasti ne saataisiin pian Kolarinkin. VR:llä on vahva tahtotila saada pyöräankuljetusvaunut kaikkiin yöjuniinsa, Koistinen kertoo.

Tahtotilaa täytyy löytää myös matkailualueiden ja reittien varsien yrityksistä.

– Ei auta, että alueorganisaatio sanoo, että nyt tämä on pyörämatkailukohde, vaan se vaatii, että ensin yrittäjät ottavat asian omakseen, Laukkanen korostaa.

– Ja Ylläksen alueella on otettu, Koistinen kiittelee.

Laukkanen antaa esimerkiksi äkäslompololaisen Public House Selvä Pyyn.

– Kun korona lamaannutti toimintaa, Pyyssä tehtiin hanke, jossa ravintola muovattiin pyöräilyystävälliseksi. Siellä on kesäisin todella suosittu pyöränpesupaikka, tiskin takaa löytyy pumppu ja työkaluja pyörän korjaamiseksi ja lisäksi henkilökuntaa koulutettiin alueen pyöräreiteistä.

Tavoitteena toiminnan pysyvyys

Pyörämatkailukeskus sai juuri Traficomilta 200 000 euron jatkorahoituksen seuraavaa puolitoistavuotista kauttaan varten. Lisäksi keskuksen alla toteutetaan reittihankkeita, joilla on oma rahoituksensa.

Vaikka työtä tehdään vielä tässä vaiheessa han-

Matti Koistinen on Pyöräliiton toiminnanjohtaja, Heli Laukkanen Pyörämatkailukeskuksen koordinaattori. Keskuksen toimisto sijaitsee Ylläksellä.

kemuotoisena, tavoitteena on pysyvä toiminta.

– Teemat kehittyvät pikkuhiljaa ja asioita vie-
dään eteenpäin askel kerrallaan. Paljon on tehtävää. Siitä kertoo sekin, että Pyörämatkailukeskuksen vuonna 2021 teettämän kyselyn mukaan kukaan ei ole todellista tietoa pyörämatkailun taloudellisista vaikutuksista. Miten kehitysrahoja on käytetty ja miten raha tuottaa? Näihin kysymyksiin laitamme pakkujia tulevina vuosina, Laukkanen summaa.

Pyörämatkailukeskus toimii myös Suomen EuroVelo-reittien koordinaattorina. EuroVelo-reitit ovat pääsääntöisesti päällysteisillä teillä meneviä reittejä, joilla on euroopan laajuinen markkinointisivusto. Lue lisää: bikeland.fi

Satu